

عنوان مقاله:

تمدن قناتها

محل انتشار:

کنفرانس بین المللی قنات (سال: 1384)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

گیتا کریمی - کارشناس مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی کرمان

محسن بنی اسدی - عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی کرمان

خلاصه مقاله:

قنات تکنیکی است برای بهره‌برداری از سفره آب زیر زمینی به کمک دهلیزهای زهکشی آب، در قنات هم چاه وجود دارد و هم دهلیز، تعیین تاریخچه قنات مشکل است مگر اینکه نوشته یا کتیبه‌هایی در مورد بنای قنات از گذشته وجود داشته باشد. اکثر مدارکی که ما در مورد قدمت قناتها داریم تصادفی هستند. نوشته‌های ثبت شده به جا مانده از قدیم تردید کمی باقی می‌گذارد که ایران زادگان قناتبود. در کل برای آبیاری در ایران 4 روش کلی وجود داشته این 4 روش عبارتند از: آب انبارها یا مخازن آب کانالها، آبیگرها و سدها. نزدیک به 7 قرن (قبل از میلاد مسیح) پادشاه آشور سارگون دوم نقل کرده که در یکی از حملاتش به ایران یک سیستم با انشعابات آبی در زمین زمین یافت، پسرش بکار برد این راز را برای ایجاد کانالهایی در زیر زمین ساخت سیستم آبیاری اطراف Nineveh. در اوایل هزاره نخستین قرن 8 قبل از میلاد در یکی از قدیمیترین اسناد مکتوب به قنات اشاره شده، که هشتمین نبرد سارگون دوم پادشاه آشور (722-705 قبل از میلاد) علیه امپراتوری اوراتو در سال 714 قبل از میلاد است که سارگون از کوههای زاگرس می‌گذرد و به ناحیه ای در اطراف مرند کنونی در حدود 60 کیلومتری شمال شرقی تبریز که به شمال دریاچه ارومیه می‌رسد با استناد به کتیبه به دست آمده، نخستین قنات در این محل احداث شده که این اقوام چندین قرن قبل از مادها و پارسها در منطقه مستقر شده اند، اهمیت اقتصادی رواج قنات در ناحیه قرون نهم تا هجدهم میادینشان داده می‌شود. خصوصا در قرن یازدهم میادی رونق زیادی داشته در قرن سیزدهم که مارکوپولو به توصیف قناتهای ناحیه کرمان پرداخته است. از پایان قرن هجدهم به بعد نقشی که قدرت سیاسی به طور مستقیم و غیر مستقیم ر تجدید حیات قنات ایفا کرد، اهمیتی بنیادی داشته است. باین ترتیب پس از قرن هجدهم دوران قاجار که نزدیک به یک قرن و نیم طول کشید، شاهد تجدیدحیاتی درخشان در قلمرو قنات بوده است. در بین سالهای 550-331 قبل از میلاد زمانیکه حکومت ایران از ایندوس تا نیل گسترش یافته بود تکنولوژی قنات در تمام امپراطوری منتشر شد. حکمرانان هخامنشی تحولی عظیم در ساخت قنات بوجود آوردند. در غرب قناتها از بین النهرین تا سواحل مدیرانه به خوبی قسمتهای جنوبی از مصر ساخته شده بودند. در شرق ایران قناتها بنا شده بودند در افغانستان، مسیر جاده ابریشم زیستگاه های از آسیای مرکزی، و چین و ترکیه. در هنگام دوره Byzantie روم (6 قبل از میلاد تا 660 بعد از میلاد). بسیاری قنات در Syria و Jordan بنا شده بود. از اینجا تکنولوژی قنات به شمال و غرب اروپا انتشار پیدا کرد. توسعه و گسترش اسلام تازه وارد یک علت اصلی نشر و نفوذ تکنولوژی قنات بود. با اولین تهاجم عربها، قناتها به سوی غرب و سرتاسر شمال آفریقا و در Sicily و Cyprus و اسپانیا و جزایر قناری گسترش یافتند. سیستمهای قنات مکزیک بعد از حمله اسپانیاییها استفاده شد.

کلمات کلیدی:

قنات

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/33124>

